

Algemene Beschouwingen

Begroting 2024

Geachte raadsleden, college en inwoners van de gemeente Voerendaal,

Op de agenda staat de behandeling van de begroting 2024 en de meerjarenraming tot en met 2027. Deze begroting is wederom opgesteld in een tijd met grote onzekerheden op financieel gebied. Hierdoor is er een voorzichtig financieel beleid nodig. Met name de grote onzekerheid over de vergoedingen uit het gemeentefonds zorgen ervoor dat we als gemeente scherpe keuzes moeten maken, zeker voor de periode na 2025.

Tot genoegen van de Partij van de Arbeid geeft de gepresenteerde begroting 2024, net als die van 2023 geen grote zorgen op de korte termijn en kent een positief saldo van € 32.000,- waarbij het eveneens is gelukt om ook voor 2025 een positief resultaat te laten zien van € 95.000,-. Dit vindt de PvdA-fractie een compliment waard.

Vanaf 2026 zien we echter een oplopend negatief resultaat van € -2.014.000 en voor 2027 zien we eveneens een negatief resultaat van € -2.676.000, wat voornamelijk wordt veroorzaakt door een forse daling in de algemene uitkering van het Rijk. Voerendaal is financieel gezond en dat willen we natuurlijk graag zo houden, ook vanaf 2026. Voor nu zijn we in afwachting of het Rijk de middelen in lijn brengt met de taken en verantwoordelijkheden, tot die tijd dienen we bewust met ons geld om te gaan om op de lange termijn financieel gezond blijven. Als dit betekent dat we in het proces van de kadernota 2026 moeilijke keuzes moeten maken, dan gaan wij dat als PvdA-fractie zeker niet uit de weg.

Wij roepen het college dan ook op om samen met de gemeenteraad een proces te starten om tot een duurzame positionering van de gemeente te komen, met een financieel perspectief dat op lange termijn houdbaar is, graag vernemen wij de visie van het college op deze oproep?

Voerendaal heeft een hoog voorzieningenniveau, maar ook daar hangt een prijskaartje aan. In gezamenlijkheid moeten we ervoor zorgen dat inwoners niet afglijden naar armoede. Zo geeft het Nibud aan dat het zichtbaar is dat veel Nederlanders gebukt gaan onder hoge vaste lasten en stijgende uitgaven en dat is voor inwoners van Voerendaal niet anders. Zo drukte de zomer nog onze energiekosten, maar langzaam komt de winter er weer aan en aan het einde van het jaar vervalt het prijsplafond voor de energie. Veel inwoners weten nog niet wat dat voor hen gaat betekenen en dat is reden voor zorg. Daarnaast hebben mensen met een laag inkomen nu nog recht op een eenmalige energietoeslag van € 1300, in 2024 verdwijnt ook dit.

Een alleenstaande in de bijstand zou er in 2024 36 euro per maand op vooruitgaan, maar omdat de energietoeslag stop, betekent dit een achteruitgang van ongeveer 70 euro per maand. Door de verdwijning van het prijsplafond en de energietoeslag, moeten deze inwoners dus rekenen op hogere energiekosten onder de streep.

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om alle inwoners - en vooral kinderen - mee te laten doen in de samenleving. Kijken we naar de begroting, dan vinden wij de focus op armoedebestrijding nog onderbelicht. Graag ziet onze fractie een actief beleid om armoede te bestrijden met een aanpak die aansluit bij datgene wat in Voerendaal leeft en speelt.

Ziet het college mogelijkheden om bestaande regelingen en fondsen te verruimen en/of tot aanvullende acties over te gaan om inwoners met financiële problemen beter te bereiken?

Voorzitter,

Ten aanzien van de programma's hebben wij nog de volgende opmerkingen:

Bestuur en Ondersteuning

De Begroting 2024 staat vol met ambities, ambities die we ondanks alle maatschappelijke ontwikkelingen en onzekerheden toch graag willen realiseren. Natuurlijk hebben wij als Partij van de Arbeid er alle vertrouwen in dat de gemeenteraad, het college en de ambtenaren er gezamenlijk de schouders onder willen zetten. Afgelopen jaar hebben we met enige regelmaat vacatures voor de gemeente Voerendaal zien passeren. *In hoeverre levert het invullen van deze vacatures een problemen op? Graag ontvangen we hierop een reactie van het college?*

Wij constateren namelijk dat veel gemeentes moeite hebben met het vinden van geschikte kandidaten. We moeten dan ook zien te voorkomen dat we met onderbezetting te maken krijgen. Voor de PvdA is dit een groot aandachtspunt voor de toekomst.

Burgerparticipatie

Het college is dit jaar aan de slag gegaan met het opstellen van participatiebeleid met een afwegingskader, waarmee burgerparticipatie gestructureerd vorm krijgt. Als PvdA kijken we uit naar de verdere implementatie van de werkwijze van burgerparticipatie. Graag worden wij door het college periodiek geïnformeerd over de voortgang, evaluaties en eventuele bijstellingen.

(Regionale) Samenwerking

Wat de regionale samenwerking betreft blijven wij als PvdA de samenwerking binnen Parkstad steunen, evenals andere samenwerkingen in de regio. Ook staan wij nog steeds positief ten opzichte van een intensieve samenwerking met een van onze buurgemeenten, dit zou ons in de toekomst minder kwetsbaar maken.

Natuur, landschap en groen:

De natuur is een visitekaartje van onze gemeente. We hebben een schitterend buitengebied met een enorme variëteit aan landschap en natuur en dat willen we graag zo houden of nog liever verder ontwikkelen. Als PvdA fractie vinden wij het dan ook belangrijk dat inwoners van onze gemeente dicht bij huis de natuur kunnen beleven en dat de natuur in de omgeving gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk is. We zien dat de middelen voor natuur en landschap beperkt zijn. Daarnaast lezen we in de begroting dat in het taakveld groen, natuur en landschap de capaciteit onvoldoende is om alle doelen en ambities te kunnen verwezenlijken. Wij constateren dan ook dat doelen en ambities worden doorgeschoven en niet worden gerealiseerd. *Graag ontvangen wij van het college een realistische prioritering van doelen en ambities met betrekking tot dit taakveld. Tevens vragen wij het college om aan te geven hoe zij de problemen met de capaciteit gaan oplossen?*

Benuttingsjacht op gemeenteground

Of liever gezegd, geen benuttingsjacht op gemeenteground. In een ecosysteem hebben alle dieren en planten een rol. Het natuurlijke evenwicht hierin wordt verstoord door dieren van een bepaalde diersoort te doden. Daarnaast volgt de dood van een dier na een schot niet altijd even snel. Dieren vluchten soms met hagel in het lijf, waarna ze langdurig lijden tot ze uiteindelijk sterven. Wanneer een ouderlijk dier wordt afgeschoten bestaat de kans dat de jongen ook overlijden, omdat zij

verhonger en zichzelf niet kunnen redden. Daarom zijn wij als PvdA-fractie tegen benuttingsjacht op gemeentegrond. De regels voor de jacht en schadebeheersing zijn overigens opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er liggen hier dus geen bevoegdheden voor de gemeente tenzij de gemeente grondeigenaar is. Wij vinden dan ook dat de gemeente daarom een verbod moet invoeren op benuttingsjacht op eigen grondgebied.

Wat is de visie van het college op het invoeren van een verbod op benuttingsjacht op gemeentegrond?

Klimaat

Het klimaat verandert en de effecten daarvan merken we steeds vaker. We krijgen meer en meer te maken met extreme hoeveelheden neerslag, ernstige droogte en bedreigende hitte. Als gemeente Voerendaal zetten we in op een pragmatische klimaatanpak om de gevolgen van klimaatverandering te bestrijden. Wij onderschrijven de maatregelen zoals beschreven in de begroting en opgenomen in het coalitieakkoord om verder aan de slag te gaan met klimaatadaptatie en klimaatmitigatie.

Sociaal domein

In een tijd waar burgerparticipatie het toverwoord is en de decentralisaties daarop bouwen, is het zaak dat de gemeente een aanjagende rol heeft. Het verenigingsleven is het cement en zorgt voor sociale cohesie, dat mensen elkaar kennen en iets voor elkaar over hebben. Investeren in sociale structuren en netwerken heeft een preventieve werking en draagt bijvoorbeeld ook bij aan het terugdringen van eenzaamheid.

Voorzitter, het sociaal domein is in onze gemeente goed belegd met een netwerk van laagdrempelige zorg- en welzijnsdiensten en specialistische ondersteuning indien nodig. Wij zijn van mening dat we hiermee een voorbeeld zijn voor veel andere gemeenten en dat willen we graag zo houden.

Opvang vluchtelingen

Landelijk is een grote crisis ontstaan rondom de opvang en huisvesting van verschillende groepen vluchtelingen (asielzoekers, statushouders, Oekraïense ontheemden). Deze crisis raakt ook Voerendaal. Vanuit het Rijk en de regio wordt grote druk uitgeoefend om mee te werken aan (nood)opvang en huisvesting van verschillende groepen vluchtelingen. Op 30 oktober zijn wij geïnformeerd over het collegebesluit om per 8 januari 2024 tijdelijk 250 asielzoekers op te vangen op het terrein aan de Bergseweg in Ubachsberg. Als PvdA-fractie realiseren wij ons dat deze opvang een grote druk legt op onze gemeenschap en in het bijzonder op Ubachsberg. Wij vinden dat we bescherming moeten bieden aan vluchtelingen die om humanitaire of politieke redenen hun land moesten verlaten, ook in Voerendaal. Wij steunen dan ook het genomen collegebesluit, ondanks dat wij liever op meerdere plekken, verspreid over onze gemeente, kleinschalige opvang voor vluchtelingen hadden gezien.

Volkshuisvesting

Voorzitter, Voerendaal is een gewilde woongemeente, dat is natuurlijk positief, maar dit heeft ook een keerzijde, namelijk dat vraag en aanbod al een aantal jaren niet meer met elkaar in verhouding staan. Inwoners van de gemeente Voerendaal hebben een plek nodig om te wonen, een huis en een thuis. We moeten dan ook gaan bouwen voor alle inwoners en inkomensgroepen van Voerendaal die hier in onze prachtige gemeente willen blijven wonen. Met name kijken we dan naar de jongeren die graag op zichzelf willen gaan wonen, degenen die willen verhuizen naar een andere woning en de senioren die graag door willen stromen naar een kleinere woning. Door te bouwen maken we doorstroming mogelijk en zal de lokale woningmarkt meer in beweging komen. Tegelijkertijd blijven we aandacht vragen voor de betaalbaarheid van het wonen in onze gemeente. Zoals al eerder

gezegd, we blijven op de lijstjes voor de hoogte van lokale woonlasten bovenaan staan, we moeten er dan ook voor zorgen dat wonen voor iedereen betaalbaar blijft.

Duurzaamheid

De gemeente Voerendaal wil in 2040 energieneutraal zijn door in te zetten op energiebesparing en duurzame energieopwekking. Als PvdA vinden wij dit een mooie ambitie waar we zeker voor willen gaan. Zoals in de begroting staat opgenomen, speelt duurzaamheid een nog belangrijkere rol dan voorheen om de gevolgen van klimaatverandering en energietransitie de baas te zijn. Wij steunen het college dan ook bij de ambities op het gebied van circulariteit én het versnellen van de uitvoering via gerichte investeringen, zoals de WoonWijzerWinkel Limburg en de op te richten regionale energiemaatschappij.

Voorzitter, leden van de raad, college en belangstellenden, ik sluit af

De fractie van de Partij van de Arbeid Voerendaal staat positief ten opzichte van de voorliggende begroting. Als PvdA spreken wij het vertrouwen uit in het college, dat zij op een verantwoorde wijze uitvoering zullen geven aan het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord.

Namens de fractie van de Partij van de Arbeid Voerendaal,

Cap Beckers en Ralf Stoffels